

Referaten.

RUBRIEK 1. Algemeen (waaronder wetenschap, vereenigingswezen, onderwijs, onderzoekswezen, bibliographie, monographieën enz.).

Die internationale Forstcentrale. Dr. Köstler, Direktor der Internationalen Forstcentrale. Z. f. Weltfw. 10, 751—759, 1940.

De wordingsgeschiedenis van het „Centre international de Sylviculture” en het werkplan van dat instituut worden achtereenvolgens behandeld. De wordingsgeschiedenis is den lezers van ons tijdschrift door de mededeelingen van den heer van Dissel voldoende bekend, zoodat we hierop niet behoeven in te gaan.

Het werkplan omvat in de eerste plaats de organisatie van internationale congressen, waar men tot een algemeene uitwisseling van gedachten kan komen, de instelling van enquetes, de verzameling van statistische gegevens, en de entameering van zelfstandig wetenschappelijk werk, waartoe op de congressen is besloten.

Te beginnen met het jaar 1941 zal een driemaandelijksch tijdschrift worden uitgegeven, onder den titel „Intersylva”. Het zal de volgende rubieken omvatten: 1°. Origineele artikelen. Ten deele zullen in deze rubriek worden opgenomen de publicaties van het bureau, welke minder geschikt zijn voor de uit te geven monographieën. Maar ook zal de medewerking van andere prominente deskundigen worden gevraagd. 2°. Ontwikkeling van den boschbouw. Deze rubriek zal bijdragen tot het snel bekend worden van nieuwe vindingen op boschbouwgebied. 3°. Boschbouwwetenschap. Jaarlijks verschijnen een 6000 à 10.000 artikelen in de verschillende boschbouw tijdschriften. In de derde rubriek nu zullen die publicaties, behoorlijk geordend, worden opgenomen, welke van voldoende internationale beteekenis zijn. Er moet dus ook voor gezorgd worden, dat alle artikelen snel het bureau bereiken, waar ze op hun belangrijkheid zullen worden onderzocht. 4°. Mededeelingen. Hieronder worden de berichten opgenomen, die van belang zijn voor een goede internationale samenwerking. Het tijdschrift moet volgens de statuten in de Fransche taal worden uitgegeven — van 't begin af heeft echter het Deutsche rijk reeds een Deutsche uitgave verzekerd, zoodat het tijdschrift in het Fransch en het Duitsch zal verschijnen.

Nog in 1940 zal worden begonnen met de uitgaven van *monographieën*, onderwerpen behandelende welke boven de belangen van een enkel land uitgaan.

De verzameling van de boschbouw literatuur behoort tevens tot de taak van het instituut. Het Int. Landbouwinstituut te Rome heeft reeds een bibliotheek van 350.000 werken. Het bureau zal nu beginnen met de samenstelling van een zoo volledig mogelijke *bibliographie*. Zeer waarschijnlijk zal reeds in 1942 de eerste jaarmonographie over 1941 verschijnen.

Als vierde publicatie zullen verschijnen de *Economische berichten*.

Wat de financiën van het instituut betreft zij het volgende vermeld. De inkomsten bestaan eigenlijk alleen uit de bijdragen van de verschillende deelnemende landen. Al naar gelang van die bijdragen zijn de landen in 4 groepen verdeeld. Bij een bijdrage van 9000 goudfranken

heeft het land recht op 4 stemmen. bij frs 6000 op 3, bij frs 3000 op 2 en bij frs 1000 op 1 stem. Uit den aard der zaak zijn deze inkomsten onvoldoende om het instituut te financieren. Doch dank zij de toezegging van Duitschland kan het instituut beginnen met een begroeting van 300.000 R.M. voor het jaar 1940/41.

Het nieuwe instituut heeft reeds terreinen verkregen aan de Wannsee, waar later een waardig gebouwencomplex zal verrijzen. v. Z.

Jahressammlung des Schweizerischen Forstvereins in Zürich vom 9 September 1940. Schw. Z. f. F. 11, 265—283, 1940.

Voorzitter van deze bijeenkomst was Kantonsforstinspektor F. Grivaz, Lausanne. Deze heeft vernemen wij, dat de vereeniging thans 523 leden telt, waarvan 9 buitenlanders. Herhaaldelijk zijn er klachten gehoord over eene veel te geringe medewerking van de leden aan de tijdschriften.

Eenmaal werd in het afgelopen vereenigingjaar een afzonderlijk geschrift — nr. 19 — uitgegeven: „Le rôle des feuillus dans la reforestation” door Dr. E. Hess. Het door Prof. Dr. Knuchel geschreven en door Lignum uitgegeven geschrift: „Holzfehler” heeft zeer de aandacht getrokken. Het comité heeft besloten het kosteloos aan alle leden toe te zenden. Het geschrift „Unser Wald” is uitverkocht. Er zal waarschijnlijk geen herdruk, maar wel eene nieuwe bewerking van verschijnen. De boekjes voor de jaargang over het Zwitsersche bosch, uitgegeven in de 4 Zwitsersche talen, hebben buitengewoon ingeslagen.

Verder wordt nog herinnerd aan de afdeling „Unser Holz” op de groote nationale tentoonstelling in 1939, die een prachtig bewijs is geweest voor wat de Zwitsersche boschbouw kan.

Er zijn door de mobilisatie zware eischen aan den boschbouw gesteld. De voorzitter wijst er op dat het niet mogelijk zal zijn aan de eischen van het leger te voldoen, wanneer er niet meer vrijstelling van dienst wordt gegeven aan de gemobiliseerde boschbeambten. De heer Tobler uit Bern zegt, dat de boschbewoners niettemin voor de houtverzorging tijdens den komenden winter verantwoordelijk zijn en dat het bestuur der vereeniging zich dus tijdig met hoer legerbestuur over vrijstelling in verbinding moet stellen.

Daarna houdt houtvestier Tanner, tevens reserve-officier, een lezing over „Armee und Forstdienst”. Met voorbeelden aangebond, dat door de mobilisatie het boschbedrijf werd lamgeslagen en dat er ook veel dingen niet van te voren waren geregeld. Toen plotseling de mobilisatie werd afgekondigd waren boschbeambten, houthakkers, vrachtrijders en hun paarden haast alle gemobiliseerd en de houtvoorziening liep in de war. Ook het hout voor het leger kon niet steeds worden geleverd. Dit kan in het vervolg, ook met het oog op de kapperijde 1940/41, worden voorkomen.

Een van de voornaamste middelen zou de oprichting van een „Forstkorps” zijn, dat over het geheele land verdeeld zou moeten worden en een sterkte zou moeten hebben van 3000 man. Deze zouden aan den militair dienste onttrokken moeten worden en, waar noodig, tijdelijk moeten worden aangevuld met hulptroepen (houthakkers en dergelijken). Natuurlijk moeten deze gekozen worden uit de zuivere boschbeambten, en uit hen, die werkelijk doorlopend van boschwerk, houthakken enz. hun beroep gemaakt hebben. Zoo kunnen bijvoorbeeld de boschbeambten, die tot de hoogere officiersrangen behooren, niet in het leger worden gemist.

Zonder zoo'n Forstkorps is het niet mogelijk, voor den tijd, dat de mobilisatie duurt, aan de eischen, die het leger en de bevolking aan den boschbouw stellen, naar behooren te voldoen. de K.

RUBRIEK 3. Houtteelt (waaronder biologie der houtgewassen, systematiek en zaadteelt).

The Black Poplars and their Hybrids Cultivated in Britain.

G. S. Cansdale and members of the staff of the Imperial Forestry Institute. Gerefereerd door Ernst J. Schreiner, Northeastern Forest Experiment Station. *Journal of Forestry* 5, 428—429, 1939.

Dit werk is, evenals dat van Houtzagers, een beschrijvende rassenlijst voor populieren, niet alleen van Zwarte Populieren en hybriden, maar tevens van populieren van andere groepen, die in Engeland worden geteeld. Speciale aandacht is geschonken aan het weerstandsvermogen tegen kanker. Ook wordt een historisch overzicht gegeven van de nomenclatuur kwesties.

In verband met dit laatste, is Schreiner van meening, dat de beide schrijvers één ding over 't hoofd hebben gezien, dat waarschijnlijk de voornaamste oorzaak is van de bestaande verwarring in de naamgeving. Populieren worden zoo goed als uitsluitend langs vegetatieven weg vermenigvuldigd. Aldus kweekt men een groot aantal exemplaren van één bepaalden clon. Hoe dit tot verwarring aanleiding kan geven, blijkt uit het voorbeeld van *P. candidans*. Deze is zonder twijfel een variant van de Balsempopulier van het N.O. der Ver. Staten. *P. candidans* komt alleen in vrouwelijke exemplaren voor en wordt vooral gekenmerkt door hartvormige bladeren. Zooals door Stout is aange-toond, valt deze bladvorm binnen de variatie-breedte van de Balsempopulier. Ook andere clonen van de Balsempopulier hebben abusievelijk afzonderlijke soortnamen gekregen.

Een andere oorzaak van verwarring is het, indien men clonen van een kruisingsproduct op grond van overeenkomst in uiterlijk, denzelfden soortnaam geeft. Als voorbeeld noemt Schreiner de kruising van *P. angulata* en *P. trichocarpa* in 1912. Zoowel de manelijke als de vrouwelijke kruisingsproducten, hoewel zij in tal van eigenschappen verschillen, heeten in het werk van Cansdale alle *X. P. generosa*.

Schreiner vermeldt een tweede voorbeeld, hoezeer uit één bepaalde kruising ontstane planten onderling kunnen verschillen. Van 600 zaailingen, die afkomstig waren van een bestuiving van *P. balsamifera virginiana* door *P. trichocarpa*, sprongen de onderlinge verschillen in eigenschappen, als groeisnelheid en weerstandsvermogen tegen *Melampsora* bladroest, op 10-jarigen leeftijd sterk in het oog. Schreiner en Stout geven daarom aan zaailingen, die kruisingsproducten zijn, *individueele* clonnamen, zooals de „Maine poplar” enz. v. H.

Zur Lärchenfrage. Dr. Vorkampff-Laue. *Allg. F. u. J. Z.* 11, 279—280, 1940.

Als een roede draad neemt men door de geheele literatuur waar, dat zich in Duitschland de lariks niet eigent voor aanplant in zuivere opstanden, doch dat hij als houtsoort voor menging is te beschouwen. Schrijver citeert verschillende uitspraken van geleerden, die o.m. een veelzeggende, doch leekenuitspraak van Bismarck, die tijdens een wandeling in 't bosch opmerkte: „De lariks moet alleen staan, anders gedijt hij niet, zie zelf maar”, terwijl hij voorbeelden aanwees.

Niettegenstaande deze erwiling ziet men op ontstellende wijze de aanplant van lariks in steeds geringere menging met andere houtsoorten. Dat beteekent het kunstmatig kweeken van lariksbeschadigingen, zooals kanker, motten enz.

Toch zijn er in het bergland zuivere lariksofstanden die goed groeien. Zeker, doch hier vindt men de voorwaarden licht en lucht vereenigd, die de voornaamste eigenschappen van een goeden groei en ontwikkeling vormen. Dit is echter niet het geval in 't middengebergte.

Bij den ruimeren aanplant sedert het midden der vorige eeuw is het acclimatiseeren nog onvoldoende. Schrijver raadt aan in den winter

takken met kegels van lariks af te snijden en deze takken te binden aan boomen nabij te verjongen plaatsen, ten einde in 't voorjaar een natuurlijke bezaaiing te krijgen als aanvulling bij andere houtsoorten. Ontstaan door sterke bezaaiing op een plaats z.g. groepen, dan behoort tijdig te worden ingegrepen en de beste lariks te worden gespaard.

Lariks laat zich zonder schade takken afnemen.

P. D.

RUBRIEK 4. Boschbescherming (waaronder natuurbescherming en jacht).

Vogelwelt und Tannentriebwickler (Cacoecia murinana Hb.).

Jost Franz. München. Allg. F. u. J. Z. 10, 252—255, 1940.

De betekenis van de vogelwereld bij het optreden van een beschadiging in onze bosschen is vaker beschreven en bestudeerd. Schrijver wijst op de onderzoekingen van Röziger, von Vietinghoff, Riesch en anderen.

Uit beschouwingen der onderzoekers komt het volgende sterk naar voren.

- 1e. Gedurende een massa-insectenvermeerdering benutten bijna alle vogels in het gebied de geboden grootere voedselvoorraad.
- 2e. Gelijktijdig verzamelen zich veel nieuwe vogelsoorten in dat gebied, ten deele zich aanpassend aan de ter plaatse geboden levensomstandigheden.
- 3e. Niettegenstaande het optreden dezer vogels gelukt het den vogelstand zelden de schadelijke insecten baas te worden.

Schrijver komt na verschillende beschouwingen tot de conclusie, dat vogelbescherming niet het genees- of voorkomingsmiddel kan zijn, doch bij bladroller-kalamiteiten voorloopig de eenige en zeker de natuurlijkste mogelijkheid biedt tot het opvangen van het verbroken evenwicht.

P. D.

Der Riesenbastkäfer an der Sitkafichte. E. Merker und J. Klein-Krauthelm. Allg. F. u. J. Z. 10, 255—261, 1940.

In een beplanting van de boschbouwkundige afdeling der Universiteit te Giessen heeft zich geleidelijk een tamelijk omvangrijke haard van *Dendroctonus micans* Kug. ontwikkeld. Merkwaardig was dat het insect niet de nabij staande inlandsche sparren aantastte, doch de sitkaspar. Deze Amerikaansche boom werd hier in 1886 aangeplant en later (in 1891) werd de beplanting uitgebreid. Noch de meest krachtige exemplaren, noch de meer teruggebleven boomen werden gespaard.

De kever is in de omgeving van Giessen niet vreemd. Behalve de sitka's werden nog twee zware dennen aangetast. Onderzoekingen wezen uit, dat bij voorkeur de wortels der boomen aangetast worden. Men constateert dan sterke harsafscheidingen. Schrijvers verduidelijken de tekst met afbeeldingen en betreuren het, dat sterke, krachtige boomen ondanks alle natuurlijke tegenweer, toch ten offer vallen aan dit insect. Een aansluitende literatuur opgave is toegevoegd.

P. D.

Naturschutzbestrebungen in Rumänien. Dr. C. Demetrescu. Z. f. Weltf. 10, 760—770, 1940. *)

Er zijn maar weinig landen, die op een betrekkelijk klein oppervlak zulk een verscheidenheid aan planten en dieren bezitten als Roemenië. Te verwonderen hoeft dit niet, daar het direct te verklaren is uit ligging

*) Dit artikel was bedoeld als voordracht voor de in Juni 1939 te Berlijn gehouden „Groszdeutsche Reichstagung der Forstwirtschaft“, doch kon in verband met den beperkten tijd niet gehouden worden.

en geographische gesteldheid. Roemenië vormt de verbinding tusschen de Oekrainische en Hongaarsche steppen, terwijl de Karpathen in een groote S bocht het geheele land doorsnijden, zoodat er groote verschillen in klimaat en bodemgesteldheid zijn waar te nemen. In de kleine hoek van Buzau alleen reeds vinden we over een afstand van 70 km alle boom-associaties, die van de steppen en de loof- en dennenbosschen tot de alpine vegetatie toe. Het geslacht Quercus is er vertegenwoordigd door 6, Acer 6, Sorbus 9, Prunus 12 en Fraxinus door 4 soorten. In overeenstemming daarmee vindt men er ook een rijke fauna, o.a. meer dan 100 soorten zoogdieren, vooral steppendieren, en 340 vogelsoorten, waaronder bv. 17 soorten wilde eenden.

Natuurlijk heeft ook in Roemenië de mensch in de laatste decennia de natuur sterk beïnvloed. De groote uitbreiding van den bouwgrond, de industriele uitbuiting der bosschen, de ontsluiting van het land door wegen, geschikt voor autoverkeer, het ontstaan van vele industriecentra zijn voor het planten- en dierenleven niet bevorderlijk geweest. Vóór 150 jaren viel er de laatste oeros, de wilde schapen van de Besarabische steppengebieden zijn in oostelijke richting tot de Kaspische Zee teruggedrongen. Maar desondanks vinden we in Roemenië, vooral in de Karpaten, nog groote boschgebieden, waar de invloed van den mensch nog nauwelijks merkbaar is. Men vindt er nog edelhert, damhert, ree, gems, auerhaan, naast beer, wolf, wild varken, vos, los en wilde kat. In de steppen leven nog talrijke trapganzen en de delta van de Donau vormt een vogelparadijs, dat door kenners meer gewaardeerd wordt dan dat van de Nijldelta.

Verschillende wetten beschermen de natuur. In de eerste plaats de boschwetten, die ervoor zorgen, dat de uitgestrektheid bosch niet vermindert. Alle kapvlakten moeten langs natuurlijke wijze worden verjongd en de laatste herziening van 1935 waakt ervoor, dat de productie, ook van de particuliere bosschen, op peil blijft.

De jachtwetten van Roemenië worden als de radicaalste van geheel Europa beschouwd. Bij eenvoudige ministriele beschikking kan binnen een gebied de jacht op een bepaalde diersoort of desnoods van alle wild verboden worden. Zoo is voor het geheele land verboden de jacht op zang- en insektenetende vogels, op wijfjes van gemzen en moufflons. De jacht op herten, elanden, reeën, gemzen, moufflonbokken, lossen en trapganzen is slechts op een speciale ministriele vergunning toegestaan. Voor de naleving van deze wet zorgt weer een speciaal ambtenarencorps van het ministerie van akkerbouw, met centrale- en regionale kantoren. De samenwerking van deze ambtenaren met de algemeene jagersvereniging moet uitstekend zijn.

De visscherijwet is nog straffer. Als U in Roemenië in gezellige sfeer Uw bergforelletje savoereert kan het gebeuren, dat een visscherij-ambtenaar de geheele stemming bederft door U te verzoeken even te stoppen, teneinde te kunnen nagaan of het arme ontzielde halfverorberde diertje wel een behoorlijk bewijs van herkomst heeft gekregen, toen het 't sprankelende bergbeekwater met het geurige sausje verwisselde. Het staat niet zoo in het artikel van Demetrescu, maar de redactie van de artikelen der visscherijwet leidt tot dergelijke consequenties. En verwondert het U dan nog, dat men in dit zonnige zuiden de wet op de bescherming van het natuurschoon heeft ondergebracht bij het departement voor de bevordering van het toerisme, (Oficiul National de Turism) ?

Al deze wetten worden overkapt door de „algemeene wet op het natuurschoon" van 1930. De wet bepaalt o.a. dat tot natuurmonumenten kunnen worden verklaard al de natuurschatten, die van wetenschappelijke en aesthetische beteekenis zijn of van waarde zijn voor genezing of voor opvoeding in vaderlandschen zin. Bij de uitvoeringsverordening van 1933 is er de bevordering van het toerisme nog aan toegevoegd. Deze wet is nu echter weer bij het departement van landbouw en domeinen ondergebracht.

Een commissie van 9 personen, deskundigen op het gebied van natuurschoon, die voor 6 jaren wordt benoemd, doet de voorstellen tot ver-

klaring van een bepaald object tot natuurmonument, waarna bij goedkeuring door den ministerraad en publicatie in de Staatscourant, het object in den zin der wet beschermd is. Het is dan direct uitgesloten van verkoop, vernieling of commercialiseering. Automatisch zijn den servituten, die er op mochten rusten en welke het karakter van natuurmonument zouden aantasten, opgeheven. Zoolang particuliere eigenaren zich aan de bepalingen der natuurbeschermingswet houden, blijven zij in het bezit van hun eigendom, zoo niet dan gaat het in handen van den Staat over. Alleen de Staat kan natuurmonumenten met een uitgestrektheid van meer dan 10 ha bezitten. Bij verklaring van een bezitting tot natuurmonument worden particulieren schadeloos gesteld door vermindering van belasting en in geld, naarmate hun rechten worden beperkt.

De ambtelijke apparaten, die bemoeienis met de natuurbescherming hebben, zijn in de eerste plaats de bovengenoemde commissie van 9 personen, wic een centraal bureau ter beschikking staat benevens nog een wetenschappelijk bureau, dat gevestigd is in een universiteitsstad (tegenwoordig in Cluj). Regionale commissies staan het centrale bureau terzijde. Met de uitvoering en handhaving der wet en de verordeningen zijn verder belast land- en boschbouw-, visscherij- en jachtambtenaren, terwijl zoo noodig speciale ambtenaren kunnen worden aangesteld.

Belangrijke natuurmonumenten zijn o.a.: het nationale park Hunedoara, in het Retezatu gebergte met een uitgestrektheid van 10.000 ha, 41 reservaten met een typische flora en fauna, over het geheele koninkrijk verspreid gelegen, het Domugled bosch, gereserveerd om zijn Middellandsche zee flora (o.a. *Corylus Colurna*, *Cap Caliacra*), steppenplanten en Middellandsche zee flora, en het Slangeneiland in de Zwarte Zee.

v. Z.

RUBRIEK 6. Boschhuishoudkunde (waaronder beheer, handel, recht, wetgeving en arbeid).

Overzicht van de Houtmarkt. Hout. 59, 389, 1940.

Vurenhout. Voor de verschepingen uit Zweden en Finland is meer tonnage beschikbaar gesteld; het gaat er thans om of de vaart nog wel lang genoeg mogelijk zal zijn om alles thuis te krijgen en 't de haven van Delfzijl de aanvoer zal kunnen verwerken. Van de oude Zweedsche contracten werden door de afladers reeds vele geannuleerd.

Dennenhout. Alle belangstelling gaat uit naar Slowakije; men doet voortdurend pogingen om tot zaken te komen.

Hardhout. Er is flinke aanvoer van eiken- en beukenhout uit Centraal-Europa; de markt is daardoor veel stabiel geworden. De rol, die België als leverancier speelt, schijnt aan belangrijkheid in te boeten.

A. K.

RUBRIEK 8. Boschgeschiedenis (waaronder beschrijvingen van bedrijven).

Das Elsass. Prof. Dr. Eduard Zentgraf, Freiburg. Allg. F. u. J. Z. 11, 265—269, 1940.

Een beknopte geologische en boschbouwkundige verhandeling over Elsass-Lotharingen. Naar den stand van 1913 was de indeeling der boschoppervlakten als volgt:

Staats- en ongedeeld boschbezit	155.000 ha	of 34,9 %
Gemeentelijk boschbezit (± 1100 gemeenten)	198.800 ..	of 45,1 %
Boschbezit van kerken en stichtingen	2.400 ..	of 0,7 %
Particulier boschbezit	84.200 ..	of 19,3 %

Totaal 440.400 ha

De houtopstand bestond toen uit 67,2 % loofhout en 32,8 % naaldhout.

Overwegend loofhout dus. Merkwaardig zijn de mededeelingen over 't voorkomen van tamme kastanje (v.n.l. als hakhout) met een oppervlakte van rond 4.400 ha; meerendeels particulier bezit. In de omgeving van Straatsburg zijn bekend de in 1891 aangelegde beplantingen van noot.

Nader wordt stilgestaan bij de wijze van beheer tijdens en na den keizerlijken tijd. Een uitvoerige literatuur-opgave is aan het artikel toegevoegd.

P. D.

Die Geschichte des Bramwaldes. Dr. R. Langenkamp. Z. f. F. u. Jw. 10/11, 341—366, 1940.

Een overzicht van de geschiedenis van het huidige Forstamt Bramwald, gelegen in de nabijheid van Hannoversch Münden, sedert het jaar 1587. De rechttoestanden in dat gebied bleven tot 1874 vrijwel steeds dezelfde, met dit verschil, dat de gerechtigden tot de producten van het bosch steeds hoogere eischen gingen stellen en de verwaarloozing en ondergang van dit boschgebied steeds naderbij brachten.

Van oudsher was het een loofhoutgebied met als hoofdhoutsoorten eik, beuk en gemengd eiken-beukenbosch. Gerechtigden waren de bewoners uit de omgeving, die vooral voor huizenbouw zeer veel eikenhout gebruikten (vakwerkbouw). Weliswaar stond tegenover hun recht de plicht voor allen om eenige dagen per jaar in het bosch en zijn belang te arbeiden, maar zooals het gewoonlijk gaat, stonden deze menschen meer op hun rechten, dan op de naleving hunner plichten. Daarbij kwamen allerlei misbruiken en van de zijde der boschwachters een onvoldoende waken voor de belangen van het bosch. Het gevolg was, dat aan de regeneratie van het loofhoutbosch te weinig zorg werd besteed, dat vooral de eik werd teruggedrongen om zijn plaats aan den beuk af te staan en dat allengs de veel gemakkelijker cultuur van fijnspar, door planting verkregen, sterk in omvang toenam.

Onder de rechten der bevolking viel ook het weiderecht voor vee en het indrijven van zwijnen in het bosch; zoo werd elke natuurlijke verjonging onmogelijk. Sommige gedeelten van het bosch waren voor het vee verboden en door greppels afgescheiden, doch men hield zich weinig aan de voorschriften en de betreffende bepalingen gaven slechts aanleiding tot eindeloozen strijd.

In 1874 werden alle rechten opgeheven en sedert dien heeft een deskundig beheer plaats gehad. In 1888 kwam de houtvesterij te staan onder beheer van den bekenden Forstmeister Michaelis, die daar tot 1920 werkte en al zijn zorg besteedde aan de verjonging en de verpleging der eikenopstanden, terwijl hij van den fijnspar op deze gronden afkeerig bleek.

Hij begon met de dunning in de heerschende boomklasse van den beuk en lichte zoodanig, dat een gunstige bodemtoestand voor natuurlijke verjonging werd bereikt, waarna op een mastjaar werd gewacht. Grondbewerking liet hij achterwege en deze bleek, bij de daar heerschende gunstige omstandigheden, ook niet noodig.

Wat de eik aangaat, trof hij bij de overname der houtvesterij groote oppervlakten met zoogenaamde „Hutebestände" aan, waar de eiken op rijen van 12 m afstand geplant waren, terwijl de afstand in de rij 8 m bedroeg. Dit deed men destijds om een gemakkelijke veeweide te hebben met veel gras. Ondanks de bodemverwildering kwam daar natuurlijke bezaaiing tot stand zonder eenige grondbewerking. Verder bracht hij den eik op die gedeelten, waar de beuk gefaald had en wel door bezaaiing en door planting van heesters van 1,50 m. Na 32-jarigen arbeid liet hij een voorbeeldig bedrijf achter, dat tot ver over de grenzen bekend is en waar menige Deutsche boschbouwer een onvergetelijken leertijd heeft gehad. Het Bramwald is tevens Lehrrevier van de Forstakademie te Hannoversch-Münden.

W. B.